

„Edinost“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasti

se računajo po vrstah in petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale do mači oglasti itd. se računajo po pogobu.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglasti je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcij lista „Edinost“ v Trstu.

Javni shod

političnega društva „Edinost“ dne 2. septembra 1900 na vrtu šolskih zavodov pri sv. Jakobu.

(Dalje.)

Gospod dr. Rybář je nadaljeval tako-le: Čestita gospoda! Čudno se Vam bo morda zdelo, da je ravno politično društvo „Edinost“ sklicalo shod, na katerem se ima razpravljati o šoli. Saj šola ne spada v politiko, ali vsaj ne bi smela spadati mej prepire političnih strank. Ali mi ne smemo pozabiti, da živimo v Avstriji, v tej čudni državi, v državi neverjetnosti, kjer se je zgodilo tudi to, da se je šola zvelkala na politično polje, da tiste stranke, ki imajo moč v rokah, izkoriščajo šolo v svoje strankarske namene ter skušajo potom šole uničiti politične nasprotnike. Posebno tu na Primorskem živimo v deželi, kjer vladajo izjeme, kjer se gode stvari, ki se ne dajo subsumirati pod noben avstrijski zakon. (Burno pritrdjevanje.)

Danes se vršita skoraj istodobno na Primorskem dva shoda, ki v bengalični luči osvetljujejo razmere v tej deželi. V središču Istre, v Pazinu zboruje danes politično društvo italijansko, društvu, kateremu velja po besedah bivšega njegovega načelnika načelo: »osar tutto«, društvo, ki je tudi v svoji praksi pokazalo in dokazalo, da se ravna po tem načelu, da so mu falsifikacije volilnih listin, zatiranje nasprotnih volilcev ugodna in všečna sredstva za vzdrževanje politične nadvlade, katero si je bilo pridobilo, ne bi ravno rekel: s pomočjo, pač pa ob protekciji naše vlade, društvo, ki reprezentira v Istri elemente, ki deloma s pomočjo kapitala, deloma s pomočjo svoje politične in administrativne moči zatirajo kmete in delavce, ne samo slovenske in hrvatske, ampak dajejo tudi lastnim italijanskim delavcem občutiti svojo moč, tako, da so se poslednji že začeli odvrnati od te stranke ter se zatekli, kakor n. pr. v Vodnjano, k naši stranki. Mislim, da se ne motim, če rečem, da bodo udje tega društva, ki danes zboruje v Pazinu, ljudje, ki uživajo vse privilegije, ljudje, katere brani vlada, ki imajo vso moč v političnem, socialnem življenju, in glede šolstva, da bodo ti ljudje imeli danes še žalostni pogum, da bodo protestirali proti temu, da se je Hrvatom ustanovila v Pazinu srednja šola. Oni hočejo,

da se šola v političnosti vse vzame; ni jim dovolj, da se vse, oni hočejo vse druge stvari.

Ne zborujemo, da bi koga napadali, da bi hoteli komu kaj vzeti, da bi hoteli Italijane zavidati, ker imajo oni vse; mi smo se zbrali danes tukaj, da opomnimo vlado, da smo mi Slovenci tudi ljudje, kakor oni drugi, da moramo tudi mi dajati cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega, da moramo plačevati davke v krvi in denarju, a da o tem nimamo niti teža, za kar skrbi civilizirana Evropa celó glede divjakov v Afriki in Avstraliji. (Vsestransko vsklikanje.)

Če bi kdo hotel napisati zgodovino boja radi šolstva v Trstu, če bi kdo hotel opisati vse, kar se je storilo od izvestne strani, da bi Slovenci ne dosegli šole, ako bi hotel opisati vso perfidnost in hinavščino, ki so jo o tem razvijali tisti elementi, ki bi bili poklicani, da nam dajo šolo, dotičnik bi moral namočiti pero v žolč. (Klici: V strup!)

To je sramotno, to je škandal, da se moramo mi tako potezati za to, kar ima vsaki sestranski privranci Italijan eo ipso, čim je stopil na naša tla.

Mnogim od vas je zgodovina tega vprašanja vsaj površno znana. Vendar je med vami morda tudi takih, ki ne vedo, kako so se o tem vprašanju vedli prvič tržaški magistrat in mestni svet, drugi naša vlada.

Prva prošnja za slovensko šolo v Trstu je bila uročena dne 22. novembra 1884. l. Kmalu preteče torej od takrat 16 let, a šole še nimamo. (Raznovrstno vsklikanje od vseh strani). Če pojde tako naprej, bomo slavili tudi petindvajsetletnico čakanja na slovensko šolo. (Smeh). To ne bo vesela petindvajsetletnica, ampak žalostna in sramotna. (Klici: Sramotna, a ne za nas!)

Kako so to prošnjo sprejeli na magistratu in v mestnem svetu, to si lahko mislite. Ali takrat so bili tržaški Slovenci še optimisti in prepričani, češ: seveda, magistrat nam ni mogel dovoliti slovenske šole, ampak slavna vlada nam jo gotovo dovoli. Uložili so torej proti odloku mestnega magistrata rekurz na namestništvo.

Po dolgih homatijah in preiskovanjih prišlo je do odločbe dne 1. julija 1894. l., katere odločba e. kr. namestništva je odločbo magistrata popolnoma — potrdila.

Lahko bi rabil druge izraze, a da mi kdo ne poreče, da pretiravam, konstatiram

samo, da je v tisti odločbi toliko zavijanja, da se mora človek čuditi, kako se upa e. kr. oblast izdati tako odločbo. Da je to resnica, to je dokazal dr. Gregorin v svojem rekurzu na ministerstvo iz leta 1894. A o tem hočem pozneje nekoliko govoriti.

Ministerstvo je študiralo ta rekurz eno celo leto. Imelo je pač rešiti veliko drugih važnejših vprašanj; šolsko vprašanje je lahko čakalo.

Dne 23. avgusta 1898. je ministerstvo vendar zaključilo svoje študije ter razveljavilo tisto odločbo tržaškega namestništva.

Ministerstvo je izreklo, da stališče, na katero se je postavilo tržaško namestništvo, menenje, katero zastopa ta oblast, ni pravično in ni zakonito, in zato je zahtevalo od namestništva, naj potem magistrata ali samo preišče, je-li tukaj v Trstu toliko slovenskih otrok, da bi se zanje morala ustrojiti slovenska šola. Ministerstvo je še izreklo, ker v Trstu ni deželnega šolskega zakona, kakor v drugih deželah, naj se namestništvo o tem ozira na fiktivno potrebo in zlasti na člen 19. temeljnih drž. zak.

Kaj pa je naše namestništvo, ki nam je, kakor znano, posebno naklonjeno, storilo na to? Namestništvo je po 11 letih, kar je bila uložena prva prošnja za slovensko šolo, ko ima vendar na razpolago letna poročila državnih nemških šol in poročila o naši zasebni šoli pri sv. Jakobu, ko ima na razpolago statistiko — še le zaukazalo poizvedovanje, da-li je res kaj Slovencev v Trstu? (Klici: Nič! Smeh.) In prišlo je do prepričanja, da je v Trstu res nekaj slovenskih starišev in slovenskih otrok (viharna veselost) da pa za te — ne treba slovenske šole. (Pojavi ogorčenja.) Reklo je, da je v notranjem delu mesta kakih 3100 Slovencev, v tistih delih mesta pa, ki so na periferiji mesta in so preje spadali k okolici, a so jej bili potem vzeti ter priključeni mestu, da je nekaj čez 4000 Slovencev. Potem pa je namestništvo, v nadaljevanju svoje motivacije, popolnoma pozabilo na Slovence v notranjem mestu ter govoril le o tistih Slovencih, ki bivajo ob periferiji, v delih, ki so bili vzeti okolici. Zakaj da je to storilo, tega ni povedalo. Potem pa je reklo nadalje: Za Slovence ob periferiji je že preskrbljeno. Kje? Reklo je tako-le: Okolica in mesto sta prav za prav eno in isto: ena občina. In ker na

Katinari in v Bazoviči že imate šole, jih torej imate tudi v mestu!

To je logika, na katero se opira odločba e. kr. namestništva. To se je upalo reči naše namestništvo proti jasni odločbi ministerstva, ki je izreklo, naj se namestništvo ozira na člen 19. temeljnih drž. zak. iz leta 1867! In reklo je nadalje, da ta temeljni zakon sicer obstoji, a da namestništva ne veže, ker k temu temeljnemu zakonu še ni izdan izvršitveni zakon. (Klici: pfuj!)

Ker torej o temeljnem drž. zakonu še ni noben minister razkladal svoje modrosti, se je tržaško namestništvo upalo na jasen ukaz ministerstva: vi se imate ozirati na člen 19! — odgovoriti: mi ga preziramo! (Čujte! Čujte! To so razmere!)

To se upa izreči naše namestništvo v svoji razsodbi, ko vendar vse naše življenje, vse naše politično gibanje sloni baš na tistih temeljnih zakonih, katere naše namestništvo tako prezira!

Seveda, v drugih slučajih se je godilo drugače. Tukaj imam napisano razsodbo državnega sodišča z dne 12. junija 1880. Takrat so čifuti iz Brody na ruski meji, kjer ne živi niti en pristen German, čifuti, kigovorijo tako nemščino, da jih noben pošten Nemec ne razume, prosili, da se jim ustanovi nemška šola. Jaz nimam nič proti temu, če si gališki Židi žele nemških šol; naj jih jim dajo. A deželni zbor jim je odbil prošnjo. Državno sodišče pa je priznalo, da se je o tem kršil zakon, ker se Židom v Brody ni dovolilo nemške šole. In kako je utemeljilo svojo razsodbo? S tem, da se je sklicevalo na člen 19. temeljnih drž. zakonov.

To se je zgodilo leta 1880. Leta 1895. pa se upa namestništvo tržaško reči, da ta člen temeljnih državnih zakonov ne velja! Pa seveda, tukaj se ne gre za kake čifute, ampak za revne Slovence. (Klici: Ker smo bedaki, ki preveč potrpimo!) (Pride še.)

Politični pregled.

TRST, 5. septembra 1900

K položaju. Najnovejša vest bi bila torej ta, da je dr. Körber priporočil cesarju razpuščenje državnega zbora in da je cesar pritrdil temu predlogu! To bi značilo, da so »Neue Freie Presse« in nje zaplečniki zmagali zopet enkrat še svojo gonjo. Ali čudno in zelo sumljivo je to, da se je baš glasilo kliče, ki se ima najbolj bati novih volitev, vse te dni najbolj potegovalo za razpuščenje in je naravnost potiskalo dra. Körberja v ta korak. Zelo verjetno je torej, kar ugiblje dunajski poročevalec »Politike«, da namreč v zvezi z razpuščenjem pridejo tudi druge odredbe, vsečne Nemcem. Praški list misli tu na oktroiranje Körberjevih jezikovnih zakonov in na oktroiranje nemškega posredovalnega jezika. »Politik« povdarja, da, ako res pride do teh odredb, bodo za vedno porušeni vsi mostovi med vlado in Nemci na jedri in narodom češkimi na drugi strani!

Spominjamo se, da smo čitali te dni v dunajskih listih, da so vladni krogi prav zadovoljni s korektnim vedenjem naših poslancev. Za narod slovenski pa navstaja sedaj vprašanje, da-li si bodo njega zastopniki tudi v slučaju takih odredb hoteli ohraniti vladino zadovoljnost?

Ta misel je tako gorostasna, kakor se nam je zdela ona vest, ki se je širila tudi te dni, da namreč vlada namerja večino, v kateri bi bili tudi Jugoslovani, a brez Čehov in z Italijani!! Gorostasna se nam je zdela ta vest, ker, ako bi se uresničila, bi nam bila

PODLISTEK

Gospica Hilda.

Spisal Marcel Précost — prevel Radi.

Legel sem takoj v postelj. Tudi postelja je bila jako nenavadno posteljana — pokrivalo med dvema pernicama in vse pogrnjeno z neizogibnim piquetom. Vendar sem spal jako dobro.

Ko me je zbudil lahek šum in mi je gospica Hilda prinesla kavo, je bilo solnce že visoko na nebu. Rokave svoje bele bluze je imela zavahane še nad komolcom in ko mi je dala kavo na posteljo, dotaknila se me je z svojimi alabastrovimi rokami, kar mi je seveda ugajalo. Čez noč sem se ves spremenil —

Soden, kapelek v površniku in z lasuljo, bele obleke iz piqueta, večerja z malimi koščki gnjati, nenavadna postelja — vse se mi je od onega jutra priljubilo! V treh mesecih sem se naučil nemškega jezika in še marsikaj drugega. Vrniti sem se moral v Pariz, kar me je pa tako užalostilo, da bi bil skoro jokaj.

Hkrati pa se je nekaj dogodilo, kar mi je mnogo olajšalo odhod iz Sodena.

Ko je došel čas, da bi šel na železniško postajo, nisem si mogel kaj, da ne bi šel še enkrat v sobo ter vzel slovo od meni toli priljubljenega prostora.

Naglo sem odprl vrata ter — našel gospico Hilda v naročju nekega debelega dijaka iz Frankfurta, kateri je najel mojo sobo.

* * *

Zadnje poletje sem prišel zopet enkrat v Nemčijo in pod Taun, kjer sem študiral pred leti nemški jezik in še bolj pa nemška dekleta.

Videl sem zopet romantične vasi ob vznožju visokega Feldberga in Altköniga, Kronberg, Königstein in Bog ve kako se vse imenujejo. Govoril sem zopet z veselimi rekami in hudourniki v Reichenski in Bilski dolini, ki so podali črez visoke pečine ter šepetali lirične pesmi Henrika Heineja. Tudi Soden, meni nekdanji toli priljubljeno letovišče, sem našel zopet. Vila Teutonia je kraljevala vedno še na istem mestu, le okrasji iz malea so bili že stari ter so se lomili in odpadali. Tudi divja trta pred vilo se ni več tako ošabno šopirila ter delala hladne sence. Ko sem zapazil na oknu neko posravo v piquetu, nisem se mogel več vzdržavati, ter sem vstopil v hišo.

Bila je res gospica Hilda. Pa kako spremenjena. Nekdanja blondinka z rudečima ustnicama se je spremenila v dvanajstih letih v sključeno, blede in nedoločno bitje, na kateri ni bilo več ni sledi nekdanje gracijskosti.

Ali sem se tudi jaz tako spremenil? Ni me poznala več. Ko sem se jej predstavil, posmehljala se mi je prikupljivo, a zapazil sem takoj, da je pozabila, kedo da sem, ali pa me je zamenjala z kakšnim drugim — Bog ve s kom.

V teku časa je gospica Hilda postala melanholična. Pripovedovala mi je, da je kapelnik ohromel ter da je mati že davno umrla. Iz njenih besed sem spredel, da letoviščniki niso bili zadovoljni s tenkimi koščki gnjati, ter da jim ni ugajala zjutrajna kava. In baš isto je mislila tudi ona, revica! Kajti žalostno je zmajala z glavo ter rekla:

»Isolda in Elizabeta sti se omožili. Prva v sedemnajstem letu z nekim doktorjem, druga v dvajsetim z nekim častnikom. Ako bi ostali doma, bi imeli še vedno letovišnike, kakor tedaj, ko ste bil vi pri nas. Saj sti bili obe lepi. Ni lepo od njiju, da sti nas pustili na cedilu.

(Zvršetek.)

v pouk, kako smo se motili, ko smo mislili, da je tudi v politiki vsaj malce morale!

Ne, kaj takega ne moremo misliti o naših poslancih, vsaj o velikem delu ne, da ne bi na Dunaju z ogorčenjem odklanjali vsako dotiko z ljudmi, ki v domovini dan na dan insultirajo narod, katerega sinovi so tudi naši poslanci; če že pridejo Körberjeva oktroiranja, pa nam vsaj ostane poštenje!!

To jedno pa je gotovo: da z oktroiranjem nemškega državnega jezika ne bo rešena avstrijska kriza; še poostrena bo. Ne prične se doba pomirjenja duhov, ampak doba bojev. Zadovoljena bo nemška klika, ali narodi ne bodo zadovoljeni in državniki bodo morali gledati z grozo, kakov je narod, kakoršen je češki, ako je podrl za seboj vse mostove!!

Dopolnilna volitev na Trentinskem. Na mesto deželnega poslanca Depretisa, ki je odložil svoj mandat, je bil dne 4. t. m. dr. Nikolaj Taddei izvoljen deželnim poslanecem za mestno skupino

Prvi hrvatski katoliški shod je bil odprt na nenavadno sijajen način. Otvoritvena seja se je vršila v dvorani »Hrvatskega Sokola«. V dvorani se je zbral ves hrvatski episkopat (med njim tudi biskupa Jeglič in Mahnič), veliko odličnih ličnosti iz tabora združene opozicije in tudi (na galerijah) mnogo dam. Neopisen je bil prizor, ko se je prikazal Josip Juraj Strossmayer. Vse je bilo radostno vznemirjeno, polno pričakovanja. Orili so urnebesni živio-khei, dame so mahale z robc: bil je prizor, poln pravega srčnega, plemenitega razburjenja, bila je to manifestacija, ki je značila pravi triumf za velikega biskupa.

Prvi je pozdravil shod — v lastnosti domačina — starosta »Sokola«, dr. Juraj Vrbanić, in je izročil dvorano predsedniku centralnega odbora, škofu dr. Guglerju. Za predsednika katoliškemu shodu je bil izvoljen per acclamationem grof Miroslav Kulmer.

Nadškof zagrebski dr. Posilović, se je v svojem nagovoru poseben dotikal socialnega vprašanja. Predsednik shodu, grof Miroslav Kulmer, je naglašal v svojem nagovoru mej drugim, da shod bo vršil svojo dolžnost, ako izreče zahvalo sv. Stolici, da je vnovič potrjen privilegij, da more službo božjo vršiti v svojem jeziku, ter ako izreče nado, da se ta privilegij, potrjen škofjam, po dobroti sv. očeta papeža še razširi. V to ime je predlagal primerno resolucijo. Druga njegova resolucija povdarja, da je papežu, kakor glavi katoliške cerkve, potreben poseben, samo njemu pripadajoč teritorij.

Biskup Strossmayer je pozdravil zborovalec z divnim nagovorom, da se človek mora čuditi taki svežosti duha pri možu, ki je v 86. letu svojega življenja. Veliki biskup je izrekal krasnih misli o svojstvih in nalogah žene. Povedal je tudi, da je poklican v Rim. Ko je završil, ga je pozdravil nadbiskup Posilović, izreki nado, da bi Strossmayer slavil svoj jubilej zdrav in krepak. Nadbiskup je menil, da take svečanosti morda še ni slavil narod hrvatski. Temu pozdravu so zopet sledile viharne ovacije Strossmayerju in otvoritvena seja je bila zaključena ob splošnem radostnem vznemirjenju.

Zarota za umorstvo kneza Ferdinanda Bolgarskega? Iz Budimpešte prihaja vest, da je bil v minolem mesecu v Budimpešti shod anarhistov in da so isti sklenili umoriti kneza Bolgarskega. Municipij v Budimpešti da je dobil neko pismo iz Giovinnazza v Italiji. Iz tega pisma da je bilo razvidno, da se je onega shoda udeležilo kakih 50 anarhistov iz Rusije, Italije in Nemčije. Nekaj anarhistov da je celo že odšlo v Bolgarijo, da izvrše storjeni sklep.

Tržaške vesti.

Srebrna poroka. Mej tržaškimi Slovenci občeznani čevljarški mojster, gospod Andrej Kalan in soproga mu Marija sta slavila včeraj svojo srebrno poroko. Spoštovana dvojica naj vsprejme naše pristrčne čestitke!

Pozdrav shodu minole nedelje. Gospod dr. Gregorin, I. podpredsednik političnega društva »Edinost«, mož, ki se je dosedaj neizmerno trudil za rešenje šolskega vprašanja tržaškega, in ki biva sedaj na Bledu, je doposlal shodu naslednji, a žal, prekasno došli pozdrav:

Slavni shod!

Obžaljujé, da se ne morem udeležiti osebno velevažnega shoda tržaških Slovencev, na katerem se bo razpravljalo mej drugim

vprašanje o tržaskih slovenskih šolah, katero mi je vedno na srcu, pošiljam čestitim zborovalcem iz slovenskega raja rodoljubni svoj pozdrav sè željo, da bi bil shod dostojna in imponantna manifestacija tržaškega Slovenstva. Shod naj svedoči, da narod, ki se bori za potrebna sredstva omike, ni inferijoren, ni barbarski narod, kakor nas nazivljejo naši nasprotniki, pač pa da so inferijorni in barbarski vsi oni, ki na katerisibodi način zadržujejo naš narod na potu do omike. Shod naj svedoči tudi, da tržaški Slovenci vkljub vsem zaprekam od strani magistrata in vlade, še niso omagali ter da ne odnehajo v svetem boju za svoje pravice, dokler ne dosežejo svojega cilja, ali pa ne propadejo popolnoma. Ako bi tržaški Slovenci morali propasti v tem boju, propade žnjimi — to naj si zapamtijo avstrijski državniki — glavni steber avstrijske misli na obalah sinje Adrije. Dal Bog, da bi jutrajšnji shod slednjič odprl oči našim državnikom, ki ne vidijo, ali ne-čejo videti, ali se pa bojé videti. Mi vsi pa vstrajajmo v tem boju do zadnjega diha — vsaki po svojih močeh! Slavni shod naj vsprejme moje zagotovilo, da sem pripravljen, kakor do sedaj, tudi v bodoče zastaviti vse svoje sile v to, da se reši tržaško šolsko vprašanje v našo korist. V to pomози Bog in jeklena volja nas vseh! Na zdar!

Dr. Gustav Gregorin.

Kako občutljivi so! Pod tem naslovom se nam piše: Gospod Kristan je na shodu minole nedelje vskliknil patetično, da njega grozno boli in peče, ko čuje vedno le fraze kakor: »ti umazani Lahi, privandrani sem iz lačne Italije!« On se zgriža še nad mislijo, da bi tudi drugi narodi mogli začeti tako postopati proti nam, kakor mi postopamo proti drugim! Gospod Kristan je tudi s tem vsklikom — kakor z mnogimi drugimi v svojem govoru — dokazal, da noče in noče videti, kar se godi okolo njega, da velja torej njemu, kar on vedno očita drugim: da ne pozna realne politike.

Razmere, faktične razmere nas silijo, da moramo izjaviti, da bi bil smrti sovražniki sebi, ako bi bili »človekoljubni« kakor želi in zahteva gospod Kristan! Sebe zametati — to ni človekoljubje, to je nekaj drugega.

Ko je Lah prišel v Trst — v resnici gladen in se je tu nabasal z belim kruhom, menite-li, da je hvaležen za to?

Kaj še! On se ne zadovoljuje s tem, da je dobil kruha, ampak izpodriva našega delavca! In še žali ga vrhu tega! Komaj je došel semkaj, že so mu usta polna zasramovanj:

»Porehi de schiavi«, česar naš delavec na tujem nikdar ne dela. Poučite raje te nehvaležne tujce naj spoštujejo nas domačine! Kakor rečeno se naši delavci na tujem vse drugače vedejo, nego Lahi v Trstu in kaj vidimo? Vidimo, da jih izganjajo baš iz onih krajev, katere nam je g. Kristan citiral za — vzgled!

Gospod Kristan! Vi še ne poznate nas — to je: mase tržaškega delavstva in tudi nas ne boste poznali, ker so si vaša in naša pota različna, tako različna, da se le redkokrat stikajo. Svetujemo vam, da računate z obstoječimi razmerami in da boste v prihodnje malce bolj previdni v svojih vsklikih, sicer bi reakcija od naše strani postala nekoliko energičnejša.

Okoličani, ganite se! Iz zgornje okolice nam pišejo: Kdor še ni videl občinskih tal v tržaški okolici, naj se le napoti v Bazovico, Padriče, Trebče, Opčine, Prosek, sv. Križ. Videl bo ob cesti občinska tla (gmajne). To ti je, dragi čitatelj, prava puščava Sahara, vse pokrito s sivim apnencem, tako, da se mora tujec čuditi, kako ljudje žive tu. In vendar ni, da bi moralo biti tako. Ako bi bila ta tla razdeljena med posestnike, bilo bi vse drugače, tam bi bile lahko njive in senožeti ali celo vrti. Kakor so kmetje obdelali drugo polje, tako bi tudi »gmajno«. Žal, da moramo priznati, da smo tudi mi okoličani sami krivi, ker se vse premalo brigamo za stvar, oziroma, ker ne storimo skoro ničesar, da bi prišlo do razdelitve. Med tem pa so gospoda začeli saditi borovce tu in tam. Gospodje, ki bi bili poklicani, da se potezajo za koristi ljudstva in je poučujejo, nas tolažijo le: »bodite dobri, gospodje vas imajo radi«. Naj bi že sadili, ali na višavah in strminah, ne pa v nižavah, kjer bi lahko bili pašniki. Okoličani, odprite oči in ganite se, da boste sami reklamirali, česar trebate v zboljšanje svojega stanja! Ganite se, dokler je še

čas, da se občinska tla razdele med posestnike in uknjizijo nanje! Slušajte ta opomin in ne čakajte dalje! Posestniki v Padriču so že sklenili, da prično akcijo v ta namen. Posnemajte jih vsi!!

»Piccolo« se ogreva za Slovence. Ne mislite, da se šalimo. Le čitajte včerajšnji »Piccolo«, pa boste videli črno na belem! Glasilo židovske irredate insultira namreč tržaškega vladiko, mons. Sterka, ker je šel na katoliški shod v Zagreb. Temu novemu »činu« mons. Sterka da se ne čudijo samo tisti, ki so slepi in gluhi; ta »čin« da je v vsakem oziru pripraven, da kaže jasno, kaka čutstva navdajajo vse škofovo delovanje: on identifikira svoje visoko dostojanstvo s političnim delovanjem stranke, ki pod zastavo vere umetno združuje to, o čemer sanja, da da bo mogla zvezati s političnimi vezmi; to da nasprotuje zgodovinskemu značaju vladikovine in narodnemu čutstvu vnanju prebivalstva. Kako se je le mogel predrzniti, da cerkvi sv. Justa in Nazarija oficijelno zastopa na shodu, s katerim da isti nimata nič skupnega. In potem dostavlja omenjeni list: In slednjič, vsaj ene okolnosti bi mons. Sterk ne bil smel pozabiti, da so namreč Slovani, ki bivajo v večjem ali manjšem številu v njegovi vladikovini, po veliki večini Slovenci in da je tem bolj neopravičen, toliko bolj demonstrativen, toliko bolj obsojanja vreden njegov nastop na hrvaškem shodu.

No, tu ga imate zlomka! Zdaj se je za nas uboge pare slovenske začel potegovati celo židovski »Malček«. Sedaj nam pač zasijejo tiste prorokovane zlate zvezde! V kazenskem zakoniku sicer ni določbe o tem, kako daleč sme segati človeška neumnost. Če pa »Piccolo« misli, da se mu na te limanice vsede le en sam slovenski kalin, mu pač moramo slovesno izjaviti, da je njegova neumnost več nego — »polizeiwidrig«. Vladiki Sterku pa sedaj pač ne preostane drugega, nego da se zaradi jednakopravnosti, katero brani med vrstami »Piccolo« v svoji ljubezni do Slovencev, udeleži še katoliškega shoda v Ljubljani. Potem bo »Malček« menda vendar molčal!

(Opazka. V hrvatskih listih ne čitamo imena vladike Sterka med udeležniki katoliškega shoda v Zagrebu)

Vandalizem — na grobeh! Sinoči je prišel v naše uradništvo neki finančni stražnik ter nam razjarjen in užaljen v dno duše nazaanil ta-le slučaj: Minolo nedeljo, dne 2. t. m., je šel na novo tržaško pokopališče, da ondi obiše grob svoje žene. Ta grob je mož odkupil. Prišel je tik groba, pa je opazil, da je nekdo podoba Jezusa, ki je bila sredi porcelanastega venca, visečega na nagrobnem križu, iztrgal ter vrgel proč. Tudi svetilnica, pritrjena na križ, je bila vsa potrta in zlomljena. Vzrok ostudnemu činu ni težko najti, saj je napis na križu — edini v vsej vrsti — slovenski! Res, nezasišana je poživljena surovost, ali bolje rečeno: bestijalni fanatizem, ki ne utihuje niti pred grobom, niti na kraju večnega miru ter z drzno, prokletu roko tudi na pokopališču vrši svoje ostudno roko delstvo, kakor mu je narakuje strankarska strast in zagriženost. Taka ostudna dejanja so pač možna le tam, kjer so čutstva popolnoma podivjala.

Slavni mestni magistrat pa naj poskrbi, da prepreči v bodoče takov vandalizem, ki je pač le v sramoto tržaškemu mestu. Pri-pominjamo tudi, da je zgoraj omenjeni finančni stražnik obljubil dobro plačilo onemu, ki bi mu zasledil zločinca, ki je skrunil spomenik na grobu njegove žene. (Eventuelne prijave sprejme uradništvo »Edinosti«.) — Slednjič je izjavil užaljeni mož, da hoče še enkrat popraviti in urediti grob. Ako bi se pa zopet dogodil takov vandalizem na grobu, pusti vse kakor bo — v večjo čast in slavo mestnega magistrata, redarskih oblasti in — 2000-letne kulture!

Skrajen terorizem. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da je mestni magistrat zažugal Slovence, ki delajo na tlakovanju mesta in so člani pevskega društva na Proseku, da jih odpusti z dela, ako ne izstopijo iz rečenega društva. Ob takem nezasišanem pritiskanju se pač ne smemo čuditi, ako se najde v naših vrstah tudi odpadnikov. Klobuke pa moramo snemati pred junaki, ki vkljub vsemu zatiranju ostajajo zvesti svojemu priprčanju. Čast jim!

Slavnemu magistratu pa naj omenimo samo to-le: Vi plačujete naše delavce za naporno in težavno delo na ulicah dovolj slabo. Zadostovalo bi pač, če za bore nov-

čiče zahtevate od njih, da vam žrtvujejo svojo moč in svoje zdravje; a da zahtevate vrhu tega še največjo žrtev, da vam izdajo tudi svoj rod, to je menda vendar-le malo pretirana zahteva, to je nezasišano, to je nehumano; gospoda vedo dobro, da nikjer drugod in za noben denar ne dobe tako spretnih, marljivih in vestnih delavcev! In vendar zahtevajo od svojih trpinov še največjo žrtev: slobodo svojega prepričanja!

Z naših sodišč. Na tuk. deželnem sodišču so bili včeraj obsojeni: 27-letna Rozalija Einöder iz Beljaka zaradi tatvine v 8 mesecev ječe; 26-letni dninar Guido Rebul zaradi tatvine v 5 mesecev ječe; 30-letni Karol Sturm iz Trsta zaradi težke telesne poškodbe v 4 mesece ječe; 24-letna Nikola Stojšić iz Pazina zaradi tatvine v 6 tednov zapora.

Žalostno. Včeraj so morali Petra Duno s trga della Valle št. 2 spraviti v tuk. bolnišnico, ker je zbolel na umu.

Nepoštenost. Neka R. O. je lastnikom gostilne »All' allegro bottaio« poverila raznih predmetov in gotovine v skupnem znesku 66 kron: vrednostne predmete je zastavila, a zastavne lističe poslala lastnikom. Nekoliko poštenja je še torej vendar čutila v svoji duši!

Nesreča na parniku. 14-letni Artur Colautti je včeraj na nekem parniku padel v notranji del parnika, v skladišče, ter si o tem razbil glavo. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico. Malo je nade, da bi ga zdravnik spravili na noge. Sodnijska komisija se je bavila z dogodkom.

Dražbe premičnin. V četrtek, dne 6. septembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbе tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Irene 2, hišna oprava; ulica Barriera vecchia 16, oprema v zalogi in mrtvaški veneci; ulica Storzeria 2, hišna oprava; ulica Molin a vento 47, hišna oprava in puška; lesni trg 1, železna blagajna; Sylos ulica Limitanea 6, skladišče; Punto franco 7 in ulica Ponterosso 6, kože.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri jutraj 18.3, ob 2. uri popoldne 23.7 C°, — Tlakomer ob 7. uri jutraj 768.2 — Danes plima ob 7.45 predp. in ob 6.37 pop.; oseka ob 1.0 predpoludne in ob 1.3 popoldne.

Odbor političnega društva »Edinost« bo imel v petek zvečer ob navadni uri svojo sejo.

»Kmetijska družba za Trst in okolice« bo imela v petek zvečer ob 7. uri svojo sejo.

Vesti iz ostale Primorske.

× S Krasa nam pišejo: V nedeljo dne 2. septembra je priredilo bratno društvo »Kras« v Skopem veselico v proslavo 400-letnice združenja Goriške z Habsburško hišo in 70-letnice našega presvitlega cesarja.

Spomnivši se krasnih vspehov prejšnjih veselice gori omenjenega društva, nadejal sem se tudi letos izrednega duševnega vžitka. Ali varal sem se.

Gostilna je bila sicer v zastavah, zelenju, napisih; na dvorišču je bil postavljen oder s cesarjevo podobo in dvema zastavama, a nedostajalo je prepotrebne sence in tudi prostor je neprikladen za take svečanosti.

Vdeležba je bila precej dobra, ali malo je bilo videti mladenčev; vdeležili so se pa rajši plesa, ki je pričel pozneje. Temveč sem opazil inteligence, med katero je bil tudi preblagorodni g. okr. glavar dr. Laharnar.

Kmalu po 4. uri je godba otvorila vspored z našim divnim »Naprej«. — Tu moram opozoriti na grdo razvado, katero je že marsikteri oistro grajal, namreč, da se s programom ne začneja točno ob naznanjeni uri, ampak se odlašja z izgovorom, da občinstvo še le prihaja. S tem se spravlja zgodnje prisleece v veliko nezadovoljnost. V tem slučaju pa se je nategnilo čakanje celo nad eno uro. Čemu zlorabljati besedo »točno«?

Sledil je pozdrav. Pozdrav naj bo jednat in kratak; govornik naj v malo potezah razloži namen veselice. Čemu torej brez vse potrebe, tako rekoč za lase, vlečiti kralja Samo-ta na oder. In tisto iskanje besedi in čakanje, kaj pove šepetalec, ne nareja dobrega utisa. Zakaj se ni ta uloga izročila rajši g. Živcu, ali g. predsedniku?

Čast pa, komur čast! Deklamacija »Medeja« je gospica Živčeva izvela izvrstno ter žela tudi obilo pohvale.

Popolnoma obstal pa sem, ko sem mesto onega številnega krepkega zbora zazrl le 9 ali 10 pevecov. — Zdelo se mi je že to nekaj čudnega. Kje so prejšnji peveci in pevke in njih pevovodja?!

Pesmi: »Slovenski svet«, »Za gore solnce mi zahaja« in »V sladkih sanjah« proizvajali so peveci vse prej nego zadostno. O kakem nijansiranju ni bilo ni sledi. Toraj tudi tu: napredek — nazaj!

V igri »Svojeglavneži«, ki pa ni Bog ve kake vrednosti, se je gđ. M. Živčeva pokazala zopet kos svoji nalogi. Tudi neki mladenič, ki je igral vlogo sluga, je pokazal precej zmožnosti.

K plesu, kakor tudi med vspešnim sviralu je veteranska godba iz Mavhinj.

O prihodnji veselici se nadejamo kaj boljšega. Nekdaj smo bili mi Skopeljei drugim vasem v izgled. Naj bo tudi v prihodnje tako!

× V Primorju ni irredente! Iz Istre nam pišejo: V Rovinju so imeli zaporedoma veliko narodno žalost in veliko narodno veselje. Povodom smrti kralja Humberta je bilo vse v globoki žalosti, možki in tudi ženske — vse je bilo oblečeno v črno. — Na dan sv. Marka pa je bilo vse v zastavah: slavili so velik spomin — spomin na republiko benečansko!!

Za rojstni dan našega cesarja so pa — tudi razsvetlili, ali ne vprašajte me — kako?! Vse mesto je bilo v črni temi, le na dveh ali treh siromašnih okencih je žalostno brlelo par lučic. Namen je bil dosežen: Ob medlem svitu teh lučic se je še le videlo prav, da Rovinji ni razsvetlil. Da ni bilo nobene lučice, ne bi bil kontrast tako kričeč med »lutto nazionale« in slavjem sv. Marka ter rojstnim dnem našega cesarja! One lučice so še le prav kričale, da v Primorju — ni irredente!

× Dvatisočletna civiltà v Kopru! Pišejo nam iz Kopra: Lahoni se radi bahajo, kako liberalni da so nasproti svojemu bližnjemu! Ako pa gredo naše žene po koperskih ulicah in se med sabo poslužujejo svoje slovenske govorice, je precej za njimi dvojica, trojica lahonskih dijakov — divjakov, ki začenjajo z »Maledeti ščavi, maledeta raza« itd.!

Naše ženske, kakor tudi mi, kar nas je narodnjakov, se malo brigamo za take izbruhe pajacov, ali boli pa nas to, ker vemo, da je med izzivalci mnogo poturic in ker mi ne žalimo nikdar nikogar! Tu v Kopru živi precej slovenskega naroda, ki pa je tako nesrečen, da se mi niti ne poznamo vsi, akoravno je mestece le malo.

Mi bi trebali kakega združevalnega sredstva, ali kako priti do tega, ko nimamo neodvisnih oseb, ki bi se zavzele za to?! Pazniki so edini, ki drže nekako skupaj, ali oni so e. kr. služabniki, kateri so — odvisni. Upajmo, da tudi za nas napoči doba boljših časov — dotlej pa skrbimo, da ohranimo vsaj to, kar še imamo, namreč, svojo slovensko narodnost.

K zaključku te svoje notice moram iskreno pohvaliti naše paznike in njihove soproge, da tako vstrajno vzgajajo svoje otroke na narodni podlagi. »Moraš iči«.

× Podpore dijakom iz deželnega zaklada istrskega. Dež. odbor v Poreču pozivlja one dijake, ki žele dobiti podporo iz deželnega zaklada, naj predložijo svoje prošnje deželnemu odboru v Poreču do 30. septembra t. l. Prošnji treba priložiti šolsko spričevalo in spričevalo o uboštvi, podpisano od vseh svetovalec dotične občine. Tako se glasi poziv dijakom odbora v Poreču, a mi priobčujemo ta poziv z željo, da bi prosili vsi oni naši dijaki, ki so potrebni podpore. Mi vemo že v naprej, da so te podpore določene za gosposko italijansko deo in za one dijake, ki pohajajo italijanski gimnazij v Pazinu, ali prositi treba vendar, da bomo imeli en dokaz več, kako so gospoda v deželnem odboru — nepristranski, kako pravično dele podpore siromašnim dijakom, ne oziraje se na kaka priporočila ali narodnost. Mladenčki naši, prosite torej in javite o vspehu voditeljem naše stranke!

× Na občinskih volitvah v Baški (istrski otoki), ki so se vršile te dni, je zmagala hrvatska stranka v vseh treh razredih.

Vesti iz Kranjske.

* Porotne razprave v Ljubljani. Predvčeraj je bil obsojen na 5 let ječe 23-letni Fr. Zakrajšek iz Vel. Mlačevega,

ker je 17. junija letos sunil Mat. Goliča z nožem v hrbet tako silno, da je isti umrl vsled dobljenih rane.

* Nagloma umrl je predvčeraj na ljubljanskem južnem kolodvoru delavec Karl Grdič iz Zagorja na Hrvatskem. Prišlo mu je slabo, ko je pri izhodu oddal kartó se je takoj nato mrtev zgrudil na tla. Prišel je bil z drugimi delavci z Zg. Avstrijskega ter je bil namenjen domov. Truplo umrlega so prenesli v mrtvašnico k sv. Krištofu.

* Smolo je imel predminolo noč neki goreč ljubimec, ki je prišel na »pozen obisk« k svoji ljubici v Jakobijevi hiši na Starem trgu v Ljubljani. K nesreči ga je tiho koračajočega s čevlji v rokah zasledila neka gospa, pred katero je goreči ljubimec — »aus guten Gründen« menda — zbežal ter se skril nekje v hiši. Gospa je sedaj mislila, da se je v hišo pritihtopil kak tat ter je začela klieti skozi okno policijo na pomoč, ki je tud res kmalo obkolila hišo. Sedaj se je prikazal iz svojega skrivališča »tat« ter se predstavil kot ljubček neke v hiši bivajoče dame. Policija je morala oditi brez opravka, ker ljubčka niso hoteli izpustiti, dokler niso stražniki odšli. —

* Slovensko gledališče v Ljubljani. Dramatično društvo je za dramske predstave angaževalo pet novih igralskih močij in sicer gospico Kristino Ruckovo, ki je bila doslej ljubinka in heroina na plzenskem odru; potem Srbinjo gospico Mileno Aleksandrino pl. Kataninovo, ki je doslej na raznih odrih igrala subretske in karakterske ženske vloge; doseadnjega samostojnega gledališkega vodjo, gospoda Adolfa Dobrovolnega za resne, junaške, karakterne, reprezentacijske in starejše ljubimske vloge; mladega hrvatskega igralca gospoda Josipa Štefanaca za mladostne, ljubimske in junaške vloge ter gospoda Otokarja Bolšeka za igralca drugih ljubimskih vlog ter za šaržirane in komične vloge. S tem popolnjenjem dramskega oboja so se tembolj pripravila in ugledila tla drami na slovenskem gledališčnem odru. Režija za dramske predstave se je razdelila na več moči, in sicer prevzame nadzorstvo in en del režije gospod Adolf Dobrovolny, a režiserjema sta določena tudi gg. Anton Verovšek in Rudolf Deyl. — Gospoda Ignacija Borštnika ni bilo mogoče stalno pridobiti za slovenski oder, ker je isti trdno sklenil, osobito po prizadevanju vplivnih kritikov, razširiti svoje umetniško delovanje in prestopiti na nemški oder. Gospod Borštnik bo že prihodnje spomlad gostoval na Dunaju. Upati je, da to sezono čim večkrat s svojim delovanjem na slovenskem odru osreči ljubljansko občinstvo in se v tem oziru tudi vrši dogovor z Borštnikom.

Ob tej priliki naj tudi omenjamo, da je velesimpatična, mlada primadona na ljubljanskem slovenskem gledališču, gđ. Nočmi, te dni kot gost nastopila v »Narodnem divadlu« v Pragi in sicer v naslovni vlogi »Prodane neveste«, ter dosegla, glasom čeških listov, imeniten vspeh. No, kdor je že videl imenovano gospico nastopiti v naslovni vlogi »Prodane neveste«, bo pač rad veroval v pristanost in opravičenost pohvalne kritike čeških listov. Ljubkejši in pristnejši »Marinke« si je težko misliti.

Stajerske vesti.

— Štajerski deželni odbor je šostanjskemu in slovenjegraškemu okraju vsled škode po povodnji na okrajnih cestah obljubil podporo, istotako občinam Velenje, Lehen in Sv. Janez v znesku 2300, oziroma 1000 in 200 kron za popravilo občinskih potov.

— Zadnji odmev železniške nezgode pri Kalsdorfu. V »Domovini« čitamo: Vsakomur se bo v spominu grozna nesreča, ki se je zgodila dne 24. decembra l. l. na postaji Kalsdorf pri Gradeu, ko je brzovlak treščil ob tovornega. Poštni erar je imel škode 321.746 K 66 v in 1100 mark. Zgorelo je papirnega denarja za 240 600 K. Minole dni sta bila pred graškimi porotniki zaradi nezgode obtožena poduradnik Bruno Guggenberger in železniški paznik Anton Kōek. Oba sta trdila, da so bili signali prav postavljeni na prepoved uvoza, da pa vsled megle morala niso bili dovolj vidni v daljavo. Izpovedala sta tudi, da je osobje pri južni železnici preveč preobloženo, naprave pa zastarele. Vsled tega sta bila obtožena oproščena.

Razne vesti.

Pozor gospodinje! Ne kupujte »vina-ceta«, ki se prav sedaj tako usiljuje v časnih reklamah, kajti ta kislina je pravi strup ter takoj povzroči smrt, ako se je zavzije le en požirek brez primesi. Kislina kislina (vinaet je isto) obstoji iz 80% hydrata (Essigsäurehydrat) in je 20krat močnejša od navadnega spiritnega kisa ter je posledica vžitka te tekočine vselej smrtonosna, ker seže notranje prizadete dele trupla in najnujnejša dolžnost v to poklicanih oblasti bi bila, da omeji svobodni promet tako nevarnega surogata. Vsem gospodinjam pa bodi najnujnejše priporočano, da kupujejo vedno in edino le navadni špiritni ali vinski kis. V svarilo naj služijo razni smrtni slučaj, katere je povzročila kislina kislina ali vinocet. Iz »Naroda« posnemamo ta le dva slučaja: V Ravnem brodu je vzel sin materi iz rok čašico te kislina, vžil mal požirek ter vključ vseh zdravniški pomoči drugi dan umrl v groznih bolečinah.

Istotako je v Mühlhausu v štirih dneh umrl krepak in močan 32letni kamnosek, ker je vsled neprevidnosti dodal tej kislini premalo vode in jo vžil. Pozor torej!

Nov ministerijalni svetnik. Cesar je imenoval sekijskega svetnika v ministerstvem predsedništvu Oskarja pl. Villanija, ministerijalnim svetnikom.

Beda italijanskih umetnikov. Malokateri stan je tako preganjan od bede in pomajkanja, kakor je umetniški stan in to posebno gledališčne stroke. Sosebno pa so izpostavljene revščini gledališčni igralci na Italijanskem, kar živo priča tudi sledeči slučaj: V Casteggiu je igrala neka gledališčna družba, ki je pa v znak žalovanja povodom smrti kralja Humberta ustavila za en teden svoje predstave. Ker pa ravnatelj ni mogel ob enem ustaviti tudi eksistenčnih potreb svoje družbe, šel je prosit mestnega župana za podporo. Ta pa mu je odgovoril, da on ne more samovoljno razpolagati z občinskim premoženjem ter je rekel, naj ravnatelj vložil kolektivno prošnjo na občinski svet. Ravnatelj je ubogal ter drugi dan nestrpno čakal v pred-sobi, kjer je zborovalo 16 obč. svetnikov — izid se je in rešitev svoje prošnje. Po dolgem času se iz dvorane prikaže mestni župan ter izroči ponesrečenemu in goreče se zahvaljujočemu ravnatelju z mestnim pečatom zapečaten konvert. Bolj tekel nego šel je ravnatelj proti gledališču, kjer so ga težko pričakovali igralci. S tresočimi rokami so odprli konvert ter našli v njem — 3 in pol franka.

Brzjavna poročila.

Tržaški namestnik na Dunaju. DUNAJ 5. (K. B.) Namestnik grof Goëss je prispel semkaj.

Vojaške vaje. DUNAJ 5. (K. B.) K velikim vojaškim manevrom na Gališkem se podajo razven cesarja tudi nadvojvodi Rainer in Karol Ferdinand ter prime Jurij Bavarski; poslednji se po manevrih vrne s cesarjem na Dunaj.

Cesar Viljem in admiral Spaun. DUNAJ 5. (Privat.) Glasom tukajšnje lokalne korespondence je moral poveljnik mornarice, admiral pl. Spaun, ki je kakor znano, padel na neki ladiji ter si poškodoval nogo, odkloniti vabilo nemškega cesarja, da bi se udeležil manevrov nemške mornarice v Kielu, ker noga potrebuje popolnega miru. Na dotično opravičevalno pismo je cesar Viljem povabil pl. Spauna na manevre za prihodnje leto.

Socijalni demokrati v Gradeu. GRADEC 5. (K. B.) Na shodu socijalnih demokratov v Gradeu so nadaljevali razpravo o agitaciji na kmetih. Več govornikov je naglašalo potrebo, da socijalni demokrati uplivajo na poljedelske delavce ter da proučujejo agrarno vprašanje.

Ustaja na Kitajskem. BEROLIN 4. (K. B.) Cesar Viljem je odlikoval načelnika križarskega brodovja, podadmirala Bendemanna se zvezdo s hrastovim listjem in z meči k redu rubežega orla II. razreda.

BEROLIN 4. (K. B.) Oklopnice »Friederik Viljem«, »Brandenburg« in »Weissenburg« in križarica »Hella« so včeraj prispele v Vusung.

LONDON 5. (K. B.) »Reuter« javlja iz Pekinga z dne 21. avgusta: Zvezne čete so danes rekognosirale v cesarskem gozdu za lov, ne da bi naletele na sovražnika. Mislijo, da so se Kitajci umaknili proti vzhodu.

PARIZ 4. (K. B.) Brzjavka francoskega podanika v Pekingu, oddana dne 20. avgusta, pravi, da so skoraj vse zgradbe francoskega poslanstva razrušene, tajnopisne knjige (šifre) pa da so rešene.

Francoski konzul v Kantonu brzjavlja včeraj: Nemiri v Svatovu so končani, dočim v severnih delih dežele raste akeija proti tujem, v Kuangtonu so ranili nekega francoskega misijonarja.

BEROLIN 4. (K. B.) Drugi admiral nemškega križarskega brodovja javlja iz Taku-a z dne 3. t. m.: Poveljništvo za trdnjave nemške ekspedicije za Kitajsko pod majorjem Falkenheynom je prispelo semkaj. Kapitan Pohl brzjavlja iz Pekinga dne 25. avgusta: Včeraj sem v cesarskem mestu z eno stotnjo zasedel zalogo premoga, v terek bomo marširali skozi palačo. Kakih 2000 mož italijanskih čet je prispelo na ladijišče v Taku.

LONDON 5. (K. B.) Listu »Daily News« javljajo iz Shangaia, da sta se tamšnji francoski in ameriški konzul ter posebni komisar Zjedinjenih držav, Rockefeller, odločno pridružila opoziciji proti temu, da bi zvezne čete sedaj zapustile Peking.

LONDON 5. (K. B.) Brzjavka iz Shangaia javlja, da tamkaj javno izražajo sumnjo, da je Li-Hung-Čang ponudil Rusiji vso Mandžurijo za slučaj, da ista stavi ugodne pogoje za mir.

Trgovina in promet.

Uvod v nauk o trgovini.

II. del.

Trgovina z blagom.

Tretji oddelek.

Pregled vrednot v najvažnejših trgovinskih državah.

(Dalje.)

Zjedinjene države v severni Ameriki. Računska vrednota: zlata. Vendar denarstvo Zjedinjenih držav ni jednotno, kajti zvezna vlada izdaja note, certifikate (potrdila) glaseče se na zlato in na srebro, pa tudi posamezne države emitirajo svoje note. Razven tega pa vlada v severni Ameriki bančna svoboda ter spravlja vsega kakih 3700 bank še svoje bankovce v promet. Kovna enota je dolar po 100 cents. Kujejo pa za vsakogar, ki priinese zlata, komade po 10 dolarjev (eagle = orel) 900/1000 = čiste, s čisto težo 15.046317 g, kar odgovarja 49.3519 kronam (pariteta = 49.3519 kron). Do pred malo časa so kovali še velike količine srebrnih dolarjev (kurantnih dolarjev) s po 24.0566 g čistega srebra. Trgovinski dolarji, katere rabijo trgovci v Afriki in Aziji imajo po 24.494 g čistega srebra. Da-si je v Zjedinjenih državah v prometu le malo zlatega denarja, se je vendar, kakor na Francskem, ohranil pari not z zlatom.

POZOR!

Domača obrt.

Velika zaloga raznovrstnega pohištva, Iz odlikovanih tovarni Solkana in Gorice

Antona Černigoj-a

sa nahaja v Trstu, Via di Piazza vecchia (Rosario) št 1. na desni strani cerkve sv. Petra.

Cene brez konkurence.

Velika zaloga solidnega pohištva in tapecarij od oooooo Viljelma Dalla Torre v Trstu Trg San Giovanni hšt. 5. (hiša Diana). Absolutno konkurenčne cene. Moje pohištvo donese srečo.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)
priporoča svojo
bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke
Pošne naročbe se izvrše v tistem dnevu.
Odpošiljatev je poštne prosta.
Prevzema vsako delo na debelo in drobno
ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

50 kvintalov

črnega brinja za kuhati brinjevec prodaj:

Ivan Ružić trgovac v Kaštelirju
pošta Labinci pri Vižinadi v Istri.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrovano društvo z omejeno zavezo,
v Gorici

Gospodsk. ulica hšt. 7., I. nadst.
v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega,
če tudi ni član društva in se obrestu-
jejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentni
davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na
menjice po 6 % in na vknjižbe po 5 1/2 %.

Uradije vsaki dan od 9. do 12. ure dopol.
in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj
in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1.400.000.
Poštno-hran. račun št. 837.315.

Išče se mladeniča veččega slovenskega
in nemškega jezika,
da bi poduševal slovensko.

Ponudbe pod „Napad“ na administr. tega lista
Via molino piccilo št. 2, II. nadst.

Nov tržaški pogrebni zavod.

Podpisani si usoja javiti p. n. občinstvu,
da je prevzel vodstvo novega tržaškega
zavoda za pogrebe; isti je začel poslo-
vati s 1. septembrom 1900. ter je izborni
preskrbljen s vsemi potrebami. Cene zmerne.

Dolgoletne izkušnje polpisanega v tej
stroki jamčijo, da bode vedno vestno spol-
njeval svoje dolžnosti nasproti cenjenim rod-
binam, ki ga počaste s svojimi naročbami. Za
nekoliko časa se nahaja pisarna zavoda pri
podpisnem.

Udani

Alojzij Montanelli

ul. Torrente — Ponte della Fabbra.

Naznanilo.

Ker pade tržni dan 9. septembra na
nedeljo, obdržaval se bo trg dne 10.
sept. in sicer za blago in živino. Ob-
nem se naznanja, da se bodo obdrža-
vali trgi za živino tudi v pondeljek
po zahvaljenci in 9. marca vsakega
leta.

Županstvo Kobarid.

Na prodaj

je v Sežani hiša št. 180, ležeča ob
glavni cesti v bližini kolodvora.

Natančnejše poizvedbe pri g. Val.
Stolfa v Sežani.

Nikaka skrivnost ni več,

da si napravi vsakdo doma sam brez vsake
priprave in težave najfinije likerje po
francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov,
ki stanejo za po 5 litrov likerjev: Tropi-
novoc, Absint, Vermut, Ruski pelinovec,
Češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec,
Rum, Česnjevec, Alaš. Alpski liker po
85 kr. in Konjak, Benediktinec, Char-
treuse, Pilzenski liker po 95 kr. Raz-
pošiljam proti predplačilu v znamkah
ali poštno nakaznico; po poštne pov-
zetju 10 kr. več. Vsaki pošiljavi pri-
denem navodilo kako se napravi liker.
Preprodajalcem, če naročijo več blaga,
se cene mnogo znižajo.

Anton Rukavina

TRST - Via Belvedere št. 23. - TRST

Podjetje brez konkurence
išče solidne

AGENTE

za razprodajo novih in povsod rabljivih
izdelkov. Visoka provizija, eventualno
stalna plača zagotovljena.

Ponudbe na: J. Klimesch, Praga
št. 1134/II.

Omnibus k vsakemu vlaku.

Restaurant Hôtel Sušak Kavarna

Obed po 1 krono. — Večerja po 60 vin.

Poleg abonementov je podpisano ravnateljstvo uvedlo tudi izdajo
blok, veljavnih za željeno dobo za obede po ceni ene krone.
Vsak dan raznovrsten in obilen menu.

Izborna bela vina iz slavnostnih kleti prav. grofa Nikole
Podrinskega v Zagrebu.

Domače vino prve vrste iz Meje je vedno v veliki izbiri
liter po 1 K. 20 vin.

Dalmatinska najizbranejša vina v butiljah po vin. 40,
60 in 1 K.

Opozarjajo se p. n. gospodje obiskovalci posebno na slovite marke
Solinsko in Kastelanski Crljenak. Pristna Vodica iz Bakra, lastnega
pridelka, po 2 K. butiljka.

Plzensko pivo iz prve delniške pivovarne v Plznu po
64 vin. liter.

RAVNATELJSTVO.

Elegantne sobe od K 1.20 naprej.

Velika dvorana za koncerte in gledališke predstave

Električno razsvetljen vrt.

Balincanje in Lawn-Tennis.

Omnibus k vsakemu vlaku.

Čestitam in se radujem z Vami na tako dobrem izdelku

piše odlični trgovec, gospod I. Prelog iz Trsta, prvi kranjski
tovarni testeninar: Žnidaršič in Valenčič v II. Bistriči. Original
tega lista z dne 21. januarja t. l. vsakemu na ogled.

ZAVOD SPIRO SPERO

Kötzschenbroda - Draždane.

Na krasne uspehe se opozarjajo brez nadalj-
nega komentarja vsi oni, ki trpijo na
kataru v sapnikih, plućnih boleznih, naduhi,
plućnem krvavenju, želodčnih boleznih

ki se z našim zdravljenjem zadobijo tudi v obupnih slučajih. Občinstvo bo samo odločilo, v koliko je
kaka hvaljena stvar zanesljiva ali ne. Izvirna pisma smo izročili deloma gosposki v pregled in jih zamore
vsak interesent pregledati.

Zavod „Spiro spero“, Kötzschenbroda - Draždane, Meissnerstrasse 11 in 26 a

Želodčne bolečine.

Knap K. R. v H. opisuje svoje trpljenje tako-le:
„Trpim že 2-3 leta na želodčnih bolečinah, vedno sem suh,
časih me spreletava strah, imam malo volje do jedi in ako sem
kaj jedel se moj život otrli. Nadalje mi sapa diši zoperno, kisel
kolcanje spomankanje krvi, od mene gre trdo, pljuvanje krvi, bitje
srca, glavobol malo moči, včasih pomakanje zraka, bolečine v tre-
buhu, omotico in rezovico.“
Zadnje pismo se glasi:
„Z veseljem Vam moram naznaniti, da sem zopet popolnoma
zdrav, imam veselje do dela, česar prej ni bilo in da mi jedi zopet
diše i. t. d.“

Naduha.

Tako opisuje n. p. 62-letni posestnik G. K. v T. svoje tr-
pljenje: „Trpim na hudi naduhi, hoja, posebno po stopnicah, mi
je jako težavna in moram hoditi zelo po časi, kajti drugače mi
zapira sapa in vsled tega začnem kašljati. Kadar začnem kašljati,
moram se odpočiti in držati život nagnen. Jako me muči zasli-
ženje sapnika; pljunek je bel kakor mleko toda vleče se in ga je
težko odstraniti, zato moram dolgo časa kašljati, preden odpade.
Ako začnem kašljati po noči, čutim prej v sapniku neko petje in
žvižganje, kar me takoj zbudi in moram takoj vstati, kajti v po-
stelji ne morem sedeti.“
Vše po 4 tedenskem zdravljenju sem prejel od tega bolnika
slednje vrstice:
„Na Vaše cenjeno vprašanje zamorem Vam danes z veseljem
naznaniti, da sem od naduhe popolnoma ozdravljen, se lahko gibljam,
kakor prej, ter nimam več kašlja in tudi ne bruhanja.“

Prsne bolečine.

Gospod A. Sch. v D. piše:
„Moja bolezen sestaja iz nekoliko kašlja z zasliženim in
včasih tudi s krvavim izmečkom, tiščanja otečenega želodca, po-
mankanja veselja do jedi, bledeosti obraza, utrujenosti pri hoji po
stopnicah, bolečin mej ramami.“
Zadnje pismo b. l. nika se glasi:
„Ker nimam več bolečin, pljuvanja, tiščanja želodca, kakor
tudi ne več kašlja, katerega sem zadnjič imel, sklepam, da sem
od svoje boleznih popolnoma ozdravil.“

Krvavenje pluć.

Gosp. W. R. v K. mi poroča sledeče o svoji bolezni:
„Zasližen, gnojen in pogostoma tudi krvav plunek, združen
z bitjem srca in močnimi bolečinami v hrbtu, večkrat tudi omotica;
navadno imam mrzle noge itd.“
Konečno poročilo se glasi tako-le:
„Z veseljem Vam zopet poročam, da se moje boljšanje zdr-
žuje in da se počutim popolnoma zdravega itd.“

Katar v sapniku.

Gospod višji poštni asistent W. R. v G. piše: Celo zimo
trpim na smrkavosti žrela, sapnika, pluć in nosa. Tvarina je bila
vedno bela ter se je vlekla; večkrat sem čul v prsih mej kašljanjem
neko rožljanje. Hoja po stopnicah mi je bila zoperua in sem se
utrudil po najmanjšem sprehodu ali delu; pozneje pa sem zgubil
tudi veselje do jedi, kar je provzročilo veliko shujšanje života. Po
nasretu mojega zdravnika sem se podal na neko planinsko zdravi-
lišče, kjer se je moje stanje iz početka poslabšalo. Najprej so
se napravile oteklina v žrelu (katar v žrelu), vsled česar sem bil
prisiljen, uživati edino le tekoče jedi! Se-le, ko sem zapustil to
zdravišče, ki leži na planoti in je proti ostremu vetru malo za-
varovano, se je moje zdravje nekoliko popoboljšalo. Sedaj trpim še
vedno na zasliženju sopil (posebno sapnika), in se prav bojim, da
bi moja bolezen s početkom ojastr zime ne postala s časoma ne-
ozdravljiva plućna bolezen. Razven tega konstatira moj zdravnik
na meni kronično pomanjkanje krvi in kronični želodčni katar.
Dasiravno se mi je povrnilo veselje do jedi, občutim vsledeno neko
počasno prebavljanje neredno čiščenje) kakor tudi mrav v nogah
in rokah, provzročen vsled pomanjkanja krvi.“

Zadnje pismo tega gospoda W. se glasi:

„Na Vaše prijazno vprašanje Vam naznanjam, da sem po-
polnoma ozdravel.“

Zdravi se tudi pismeno, ne da bi se s tem motil poklic.

